

Bijlage bij Jaarplan 2024

PLANNEN VAN DE NVALT SECTIES VOOR 2024

JAARPLAN 2024

Op weg naar toekomstbestendige longzorg

Werkplezier en duurzame inzetbaarheid

Opleiden voor de toekomst, een leven lang leren

De beste kwaliteit van zorg voor longpatiënten

Juiste zorg op de juiste plek voor longpatiënten

Preventie en gezond gedrag

Nederlandse Vereniging van Artsen voor Longziekten en Tuberculose

Inhoud

De beste kwaliteit van zorg voor longpatiënten.....	2
Welke wensen en doelen zijn er rondom richtlijnen?	2
Welke doelen en mogelijkheden zijn er betreffende zorgpaden?	3
Zijn er doelen en/of activiteiten rondom kwaliteitsregistratie?	3
Juiste Zorg op de juiste plek voor longpatiënten.....	4
E-health/thuismonitoring	4
Samenwerking met patiënten / patiënteninformatie	4
Concentratie en spreiding van zorg	5
Preventie en gezond gedrag.....	6
Welke mogelijkheden ziet de sectie voor preventie?	6
Zijn er concrete doelen en activiteiten te beschrijven voor 2024 en daarna?	6
Werkplezier en duurzame inzetbaarheid	7
Welke verandering(en) in jullie vakgebied kan/kunnen leiden tot meer werkplezier?	7
Opleiden voor de toekomst, een leven lang leren.....	8
Welke doelen en activiteiten hebben jullie betreffende scholing en nascholing?	8
Heeft de sectie een gedachtegang over superspecialisatie?	9

Met dank aan:

- (SAA) Astma en Allergie
- (SAGA) Asbest-Gerelateerde Aandoeningen
- (SAS) Ademhalingsstoornissen tijdens de slaap
- (SCF) Cystic Fibrosis
- (SCOPD) COPD
- (SIL) Interstitiele Longaandoeningen
- (SIZ) Infectieziekten
- (SLF) Longfysiologie
- (SPI) Pulmonale Interventies
- (SPV) Pulmonale Vaten
- (SPZ) Palliatieve Zorg
- (STB) Tuberculose
- (SIC) Intensive Care

Nog niet ontvangen:
(SON) Oncologie

De vijf thema's

	1 De beste kwaliteit van zorg voor longpatiënten
	2 Juiste zorg op de juiste plek voor longpatiënten
	3 Preventie en gezond gedrag
	4 Werkplezier en duurzame inzetbaarheid
	5 Opleiden voor de toekomst, een leven lang leren

De beste kwaliteit van zorg voor longpatiënten

Welke wensen en doelen zijn er rondom richtlijnen?	Sectie
Module tezepelumab bij richtlijn ernstig astma	SAA
Tweedelijns astmabehandeling (aansluitend op Verbetersignaleмент Astma 2022)	SAA
Richtlijn mesothelioom aangepast in 2022	SAGA
In aanvraag SKMS/ richtlijn centrale slaapapnoe	SAS
Gezien veranderingen in de zorg agv CFTR modulatoren is nieuwe kennis nodig met als doel de nieuwe inzichten te verwerken in de kwaliteitsstandaard (2019). Voorbeelden: complicaties bij ouder worden; zwangerschap onder gebruik van modulatoren.	SCF
Richtlijn COPD is klaar	SCOPD
Clustering richtlijnen obstructieve Longziekten (i.s.m. SAA)	SCOPD
Actief vanuit de sectie opgepakt, jaarlijks inventarisatie. Huidige leidraden & manuscripten in ontwikkeling: <ul style="list-style-type: none"> • Diagnostiek en behandeling pulmonale Sarcoïdose • PH-ILD • Behandeling van longkanker bij Longfibrose • Tevens: handboek Longfibrose geschreven met sectie leden 	SIL
<ul style="list-style-type: none"> • Leidraad vaccinaties bij longpatiënten • Behandeling longabces • NTM richtlijn (i.s.m. sectie TB) • Pseudomonas eradicatie 	SIZ
<ul style="list-style-type: none"> • Meedenken sportartsen richtlijn “fysieke fitheid als essentiële parameter” • Updaten richtsnoer (duiken en hoogte) onder extreme omstandigheden • Vertalen en implementeren ERS technical standards en richtlijnen naar Nederlandse situatie 	SLF
<ul style="list-style-type: none"> • Bronchoscopie op de IC / door Intensivisten • Disposable scopen whitepaper • Perifere Cryobiopten 	SPI/SIC
<ul style="list-style-type: none"> • 2022 ESC/ERS Guidelines for the diagnosis and treatment of pulmonary hypertension. • 2019 ESC/ERS Guidelines for the diagnosis and management of acute pulmonary embolism • 2020 Second International Guidelines for the Diagnosis and Management of Hereditary Hemorrhagic Telangiectasia • Cluster Antitrombotisch Beleid 	SPV
<ul style="list-style-type: none"> • SPZ is aangesloten bij Agendacommissie meerjarenplan richtlijnen palliatieve zorg KNMG/IKNL • Pallialine wordt onderdeel van de FMS Richtlijnen database. • De Richtlijn hoesten in de palliatieve fase wordt meegenomen bij de herziening van de richtlijn Chronische hoest van de NVALT. • Momenteel is er overleg of de richtlijn Dyspneu in palliatieve fase modulair herzien moet worden 	SPZ
Richtlijn in ontwikkeling <ul style="list-style-type: none"> • Behandeling TBC ziekte • Mycobacteriële diagnostiek (meelezend voor NVMM) Richtlijn (leidraad) in planning <ul style="list-style-type: none"> • NTM zorg 	STB

Welke doelen en mogelijkheden zijn er betreffende zorgpaden?	Sectie
Beroepsastma?	SAA
NVALT19 (switch maintenance gemcitabine in mesothelioma) alsook 2e lijn - Dit staat nu in de Nederlandse en de ESMO richtlijn	SAGA
Discussie type diagnostisch onderzoek met Zorgverzekeraars Oftewel: welk % van de onderzoeken mag een PSG zijn?	SAS
Verdere ontwikkeling van medicatie voor CF pten met mutaties die niet in aanmerking komen voor de huidige modulatoren: mRNA therapie, gentherapie	SCF
Betere zorg klinische longaanval MDO ernstig COPD	SCOPD
Zorgpad PCD (primaire ciliaire dyskinesia) (ism kinderlongartsen)	SIZ
Leidraad ILD PH 2023 ism SIL	SPV

Zijn er doelen en/of activiteiten rondom kwaliteitsregistratie?	Sectie
Rapsodi register	SAA
Reeds eisen opgesteld voor: Visitatie Behandel/expertisecentra	SAA
Implementatie Verbetersignalement astma in kader van Zinnige Zorg.	SAA
DICA-L voor mesotheliom	SAGA
doublet immuno registratie voor mesotheliom sinds 2022	SAGA
Dit jaar definitieve versie uitkomstgerichte zorg programma <ul style="list-style-type: none"> • Adviezen m.b.t. registratie uitkomstindicatoren • Adviezen m.b.t. PROMS/ PREMS Uitdaging implementatie/ registratielast	SAS
reeds gecentraliseerde zorg met jaarlijkse evaluatie van de kwaliteit n.a.v. gegevens CF database met alle CF centra.	SCF
Indicatoren uitkomstgerichte zorg	SCOPD
Overleg commissie visitatie longziekten	SCOPD
NVALT – longfibrose register studie Netwerkstructuur borgt kwaliteit van zorg Zorg conform richtlijnen/position papers	SIL
1) criteria worden als streng / hoog ervaren; bedoeld als stimulans om longartsen echt te betrekken bij LF (fysiologie = fundamenteel voor longarts) 2) vragen over criterium rondom toegang / samenwerking met longarts cq fysioloog	SLF
BLVR Navigatie Bronchoscopie Centrale luchtwegobstructies / landelijke registratie	SPI
Dutch PH registry ; gevalideerde kwaliteitsindicatoren? Aansluiten bij Pulmonary Hypertension mAnagement acROsS Europe (PHAROS).	SPV
Op dit moment geen doelen en/of activiteiten rondom kwaliteitsregistratie behalve wat er al is vanuit RIVM (Nederlands TBC register)	STB

Juiste Zorg op de juiste plek voor longpatiënten

Welke doelen en activiteiten heeft de sectie in 2024 en daarna voor:

E-health/thuismonitoring	Sectie
Onderzoeksvoorstel ingediend ZonMW	SAA
Reeds in gebruik: <ul style="list-style-type: none"> • thuispirometrie: nog optimaliseren nu klachten ook minder zijn • opsturen sputumkweek • vragenlijsten • monitoring CFRD op afstand middels FSL 	SCF
Mogelijk toekomst lab controle in kader preventie (bv CVRM) buiten het ziekenhuis	SCF
Thema SCOPD vergadering Wetenschap (DACIL en andere projecten)	SCOPD
<ul style="list-style-type: none"> • E-health/thuismonitoring • SUITS project, implementatie home monitoring bij ILD (15 ziekenhuizen in NL), kijkt naar gezondheidsuitkomsten patiënt en belasting van zorgmedewerkers, eventueel financiële implementatie in zorgpad • 2023 interviews t.a.v. implementatieprotocol, 2024 start 	SIL
Thuismonitoring niet vanuit deze sectie. Er is wel bereidheid om mee te denken over kwaliteitseisen van dergelijke metingen	SLF
Lokale investigator initiated initiatieven.	SPV
VOT (video observed treatment) / DAT (digital adherence technology)	STB

Samenwerking met patiënten / patiënteninformatie	Sectie
dit is ook geborgd via Rapsodi en ERS. In 2022 2x webinar speciaal voor patiënten.	SAA
Intensieve samenwerking met patiëntenvereniging, met IAS en met LEXCES	SAGA
Richtlijn COPD	SCOPD
<ul style="list-style-type: none"> • Samenwerking met patiënten / patiënten informatie • Netwerkstructuur verstevigen tussen regionale ziekenhuizen, ILD-behandelcentra en ILD-expertisecentra • Gezamenlijke organisatie landelijke patiënten dagen longfibrose / sarcoïdose • Overleg lopende studies • Projectbasis zoals beweegzorg • Internationaal EU-Pulm Fibrosis Federation, ERS /ERN actief, WASOG (zorg en onderwijs) • Individueel zorgplan • Adviesraad Patiënt participatie advies subsidie Contact VSOP zeldzame zorg organisatie	SIL
Zeer actieve en nauwe samenwerking met Stichting Pulmonale Hypertensie NL en PHA EUROPE.	SPV
We gaan in gesprek met Sanofi over implementeren van ademhalingstechnieken bij een dyspneucrisis voor mensen met COPD. Middels sectievergaderingen halen we ideeën op hoe dit in de huizen ingeregeld wordt	SPZ

Concentratie en spreiding van zorg	Sectie
Er is al een regionale netwerkstructuur voor ernstig astma zorg evenals een indeling in kennis- en behandelcentra. De focus ligt nu op vergoeding krijgen voor MDO.	SAA
Verder optrekken met SON	SAGA
CTB transitie patiënten naar specifieke klinieken	SAS
Kennis- en behandelcentra Welke rol heb je in je eigen regio? Rol ZBC's/ anderhalve lijn centra?	SAS
Toekomst: daling aantal ziekenhuis bezoeken per pt per jaar Efficiënt inrichten bezoek: afspraken bundelen (long, mdl, kno, diabetes)	SCF
Regionale samenwerking ernstig COPD > netwerkzorg	SCOPD
<ul style="list-style-type: none"> Criteria regionale centra ILD / sarcoïdose geformuleerd in sectie, expertisecentra landelijke criteria Zoeken naar optimale spreiding en aantal behandelcentra/expertisecentra voor Nederland Voorstel dit ook te vragen bij kwaliteitsvisitatie, afhankelijk van rol als ILD verwijs-, behandel of expertisecentrum 	SIL
<ul style="list-style-type: none"> Infectiologische problemen komen veel voor en worden tot op zekere hoogte door alle longartsen behandeld. Diagnostiek en behandeling van bronchiëctasieën in de toekomst meer concentreren? Behandeling, diagnostiek en advies t.a.v. specifieke, zeldzamere infectieproblematiek vindt plaats in centra (TBC/NTM; mycologie; PCD) 	SIZ
Vooraf binnen de sectie mogelijkheid tot meedenken/adviezen rondom expertise.	SLF
<ul style="list-style-type: none"> Bronchoscopische LVR Bronchiale Thermoplastiek Navigatie Bronchoscope Klassieke Interventiebronchoscope 	SPI
<ul style="list-style-type: none"> NFU Pulmonale Hypertensie expertisecentra: Amsterdam UMC, Erasmus MC, UMCG, Radboud UMC en St. Antonius ZKH Nieuwegein NFU CTEPH expertisecentra: Amsterdam UMC en St. Antonius ZKH Regionale behandelcentra ism expertise centra; shared care. Plaatsbepaling NL Sotatercept Netwerkzorg regionale PH behandelcentra verbeteren/optimaliseren. Centralisatie zorg?? Samenwerking optimaliseren. In ieder ziekenhuis up-to-date acute Longembolie zorg 	SPV
Palliatieve zorg is bij voorkeur dichtbij huis, met overleg experts op afstand (ook binnen de sectie). NB: de 24/7 bereikbare IKNL-consulenten gaat mogelijk op termijn verdwijnen, rol zal waarschijnlijk overgenomen worden door de palliatieve teams in ziekenhuizen	SPZ
TBC / NTM zorg binnen ziekenhuizen is al getrapd in NLD <ul style="list-style-type: none"> TBC coördinator per ziekenhuis / regio Consulenten in de 2 centra (UMCG Beatrixoord en RadboudUMC) Concentratie en spreiding van zorg <ul style="list-style-type: none"> Stuurgroep binnen sectie voor verdere ontwikkeling in concentratie van zorg Samenwerking met GGD GHOR over concentratie van TBC zorg Landelijke TBC coördinator vanuit LCI ontbreekt 	STB

Preventie en gezond gedrag

Welke mogelijkheden ziet de sectie voor preventie?	Sectie
Sinds 1993 volledige ban van asbest Meewerken aan Gezondheidsraad projecten zoals: Voorkomen van asbest-gerelateerd longcarcinoom Gezondheidsaspecten van asbest waterleidingen in Nederland Ondersteuning diverse onderzoeken asbest-gerelateerde aandoeningen	SAGA
Gezien rol obesitas en OSA zeker belangrijk <ul style="list-style-type: none"> • Spreekkamer vs overheid • Beperkte winst GLI/ motivatie • Eigen verantwoordelijkheid? 	SAS
Veel nieuwe inzichten door komst van modulatoren: <ul style="list-style-type: none"> • Doel CF patiënten gezond ouder te laten worden. • “Een leven lang CF”: o.a. CVRM, screening maligniteiten, osteoporose, diabetes zorg 	SCF
NVALT breed	SCOPD
Aandacht voor beroepsgebonden longziekten (aparte WG)	SIL
Vaccinatie van longpatiënten.	SIZ
Greendeal op de behandelkamer Screening/Navigatie programma's	SPI
Early detection	SPV
Minder van toepassing voor de longartsen (behoudens bij immuun-gecompromitteerden) Vanuit CPT (Commissie Praktische Tuberculose) advies: TBI screening bij immigranten	STB

Zijn er concrete doelen en activiteiten te beschrijven voor 2024 en daarna?	Sectie
Blijven meewerken met patiëntenorganisaties en IAS en Lexcess	SAGA
Doorgaan beheer “Stichting Thoracic Oncology Party Holland”	SAGA
Wereld COPD dag	SCOPD
Beroepsgebonden ziekten centra en opstarten MDO	SIL
Vervaardigen van leidraad vaccinaties bij longpatiënten	SIZ

Werkplezier en duurzame inzetbaarheid

Welke verandering(en) in jullie vakgebied kan/kunnen leiden tot meer werkplezier?	Sectie
<ul style="list-style-type: none"> Minder administratielast Betere balans zorg – opleiden – research Kijkje nemen bij elkaar in de keuken Inzet van VS/PA in werkproces Faciliteren/vergoeden van MDO's 	SAA
AI	SAGA
Humor	SAS
<ul style="list-style-type: none"> Enorm goed om te zien wat Kaftrio doet bij onze patiënten en hoe goed ze zich voelen Verbetering thuismonitoring: voornamelijk spirometrie Makkelijkere planning van afspraken bij meerdere specialismen tijdens 1 bezoek: wellicht pt zelf afspraken laten inplannen online Registratie last verminderen: voorbeeld NCFs database laten invoeren door 1 persoon 	SCF
Netwerkgang COPD Wetenschappelijke projecten	SCOPD
Samen MDO/onderzoek doen - Samen onderwijs geven en volgen - Actief nationaal en internationaal - Doel: meer AIOS actief betrekken bij SIL Bv combi CPC/masterclass/sectievergadering SIL/standpunt onco-ILD	SIL
Voldoende geschoolde LF analisten! Onderzoeksmogelijkheden fysiologische onderwerpen	SLF
Goede richtlijnen / SOPs / werkinstructies Betere toegang tot anesthesie & sedatieprogramma's	SPI
Verminderen administratie last PH specifieke medicatie	SPV
Over het algemeen halen zorgverleners veel energie uit palliatieve zorg, echter de tijdsinvestering is groot en niet altijd ingeregeld (veelal 'hobbywerk') in spreekuren/consulten. Op meerdere plekken in NL ideeën over ACP-poli Wat zou helpen: <ul style="list-style-type: none"> speciaal ingerichte spreekuren met voldoende tijd voor end-stage COPD/longfibrose ondersteuning vanuit VS/PA of longverpleegkundige met aanvullende scholing in palliatieve zorg financiële vergoeding die dekkend is 	SPZ
Met dit onderwerp heeft de sectie TBC zich nog niet echt beziggehouden en zullen dit voor 2024 agenderen	STB

Opleiden voor de toekomst, een leven lang leren

Welke doelen en activiteiten hebben jullie betreffende scholing en nascholing?	Sectie
Reeds veel scholing t.a.v. astma/allergie (Op hoogte van Astma, Allergie aan Zee, diverse webinars)	SAA
Nieuwe nascholing beroepsastma	SAA
Organiseren Masterclass	SAA
Blijven participeren in alle oncologische onderwijs- en nascholingsmomenten	SAGA
Functiedifferentiatie - Somnologisch assistent (LOI)	SAS
Slaapstage/ EPA Aandacht voor fysiologie nachtelijke ademhaling en beademing strategieën Raakvlakken co-morbiditeiten	SAS
Etalage infectieziekten met ook aandacht voor CF in aantal centra mogelijk: <ul style="list-style-type: none"> in verband met de introductie van de modulatoren, komen complicaties en exacerbaties o.b.v. zeldzame verwekkers (Burkholderia, Mycobacterium abscessus) steeds minder vaak voor Heeft dit consequenties voor de kwaliteit en inrichting van de CF zorg? 	SCF
Masterclass COPD CCO COPD Bomen over COPD	SCOPD
<ul style="list-style-type: none"> NVALT CCO onderwijs ILD Masterclass ILD (jaarlijks, 2 dagen) Congres overview ILD Mednet woensdag 11 okt Landelijke longfibrose patiëntendag donderdag 12 okt Nascholing VS/PA-ILD maandag/dinsdag 13/14 nov Jules vd Bosch symposium 11 jan 2024 ILD cursus DAVOS 22 t/m 25 jan 2024 Andreas cursus 3 en 4 juni 2024 	SIL
Organisatie van Symposium Pulmonale Infectieziekten; 2e versie op 9 november 2023 – www.pulmonaleinfectieziekten.nl	SIZ
Continueren jaarlijkse ergocursus en klinische LF dag (masterclass) Ergo cursus LF analisten en kadertrainingen, betrokkenheid van sectie + diverse individuele leden bij opleiding LFA	SLF
Simulator onderwijs TUS & POCUS Cursorisch OW	SPI
NVALT CCO Vasculaire Longziekten Masterclass Vasculaire Longziekten Betrekken AIOS bij o.a. Zinnige Zorg , Verbetersignalement VTE project	SPV
Liverpool goes Dutch (vernieuwt); ingekort programma, breder aanbod, interactief O2PZ: onderwijsaanbod en –borging voor alle zorgverleners Binnen het opleidingsplan meer integratie palliatieve zorg; lokaal ook meer aanbod in scholing	SPZ
Sluiten aan bij NVALT academie <ul style="list-style-type: none"> Pilot CCO dag met digitale leer omgeving Webinars (streven is 3 per jaar) <ul style="list-style-type: none"> Tijdens de webinar zelf erg veel deelnemers Aansluitend online terug te vinden 	STB

Heeft de sectie een gedachtegang over superspecialisatie?	Sectie
Is in de praktijk al zo en ook vastgelegd in eisen visitatie en behandel/expertisecentra	SAA
We blijven onderdeel van het blok thoracale oncologie / interstitiële longziekten	SAGA
Verstevigen rol longarts in multidisciplinaire zorg Geeft dit betere zorg? We werken hard aan professionalisering zorg Risico op regie door zorgverzekeraar	SAS
Aandachtsveld COPD In vakgroep met actieve deelname SCOPD	SCOPD
Superspecialisatie zit al in de organisatie van het zorgnetwerk	SIL
<ul style="list-style-type: none"> • Duidelijke meerwaarde van infectie-georiënteerde longarts binnen team • Definitie van aandachtsgebied long-infectieziekten is in ontwikkeling; binnen opleiding steeds meer aandacht voor bv invulling van verdiepingsstages 	SIZ
Organisch in dit veld: vanuit interesse en o.a. leerstoel in Amsterdam voor longfysiologie zal kennisvermeerdering plaats moeten vinden.	SLF
Opleiding tot Interventie Longarts? Deuren openen voor Technisch Geneeskundigen binnen ons vak	SPI
Aandachtsgebied vasculaire longziekten; formaliseren?	SPV
<ul style="list-style-type: none"> • Kaderopleiding palliatieve zorg is en wordt door verschillende longartsen gedaan; rol nog onduidelijk per ziekenhuis. Bij voorkeur een goed georganiseerd palliatief team inclusief palliatieve / ACP poli is een must (stageplek voor AIOS). • Dyspneumanagement zou nog een prominentere rol mogen krijgen (in het ziekenhuis) 	SPZ